

Hemmastadd i staden?

Aymaratalande migranter i La Paz, Bolivia

CHARLOTTA WIDMARK är fil.dr i kulturanthropologi. För närvarande arbetar hon som forskare och informationsansvarig vid Latinamerika-institutet vid Stockholms universitet. Hon disputerade 2003 på avhandlingen *To Make Do in the City. Social Identities and Cultural Transformations among Aymara Speakers in La Paz. En efterföljande studie behandlar genus och etnicitet i det bolivianska mångkulturella nationella projektet. Hon har tillsammans med Staffan Löfving redigerat *Banners of Belonging. Indigenous Politics of Identity (2002).**

doña Cristina och Don Esteban växte upp i Omasuyos-provinsen söder om Titicacasjön i Bolivia. De blev ett par och fick sitt första barn när hon var sexton år och han arton. På grund av påtryckningar från familjen flyttade de till storstaden La Paz och gifte sig när deras barn var ett år gammalt. De arbetade ett par månader i La Paz och flyttade sedan till Cochabamba. Efter att ha arbetat ungefär sex månader i Cochabamba, en mindre stad, återvände de till sin hemby. Doña Cristina berättade för mig att det var svårt för dem att klara sig på landsbygden. Den mark de fått sig tilldelad av sina föräldrar var inte tillräcklig för dem att leva på, och de kom i konflikt med sina syskon. Cristina var ett av nio syskon. "Jag hade ingen avsikt att flytta hit, men på grund av alla konflikter hamnade vi här", berättade hon. Denna gång bestämde de sig för att stanna i La Paz och bosätta sig i Villa Alta, en av stadens fattiga förorter¹. Som vi kan se, kom de till La Paz när de var ett ungt par, men etableringsprocessen tog flera år, under vilken de flyttade tillbaka till sin hemby ett par gånger innan de bestämde sig för att lämna den för gott. I Villa Alta bodde paret med sina nu sex barn i ett hyresrum i tio år. Inte förrän 1997, då Doña Cristina var i 40-årsåldern, lyckades de köpa en bit mark i stadsdelen för att bygga ett eget hus. Doña Cristina reste tillbaka till sin hemby minst två gånger om året för att besöka sin mor, sedermera änka. När hon dog 1999 turades syskonen om att sköta föräldragården.

Den här artikeln handlar om den urbana migrationsprocessen i Bolivia och vad som är "hemma" för migranter. Vilka faktorer påverkar föreställningen av vad som är "hemma"? Hur går processen att "göra sig hemmastadd" egentligen till? Under omflyttningsprocessen var inte

Doña Cristina och Don Esteban "rotade" på ett ställe utan sökte kontinuerligt nya utvecklingsmöjligheter. Tidigare studier av aymara-migranter (t.ex. Albó 1980; 1983) har pekat på hembyn som den mest internaliserade identifieringen och dess gemenskap som den viktigaste referensgruppen. I Albós tolkning tycks "hemmet" vara knutet till en viss plats. I den här artikeln undersöker jag betydelsen av "hem" som en känsla av tillhörighet och identifikation knuten också till sociala relationer snarare än en plats och en boplatz i fysisk bemärkelse.

Artikeln baseras på mitt avhandlingsarbete i La Paz i Bolivia under slutet av 1990-talet då jag gjorde drygt ett års fältarbete i några av La Paz fattiga stadsdelar.

Min studie handlade om manifestationer av och förhandlingar om identitet i staden La Paz i Bolivia under det sista decenniet av 1900-talet (Widmark 2003). I studiet av ursprungsfolk i det urbana sammanhanget blir det nödvändigt att ställa sig frågan om vilka människor som kan ses som ursprungsfolk, i det här fallet som aymara. Mitt främsta fokus har varit på urbana aymaratalande personer – grupper och individer som tillhör den tvåspråkiga aymara-spansktalande befolkningen i La Paz. Jag intresserade mig inte i första hand för människor som framhävde sin aymara-identitet – grupper och individer som var politiskt aktiva i ursprungsfolkrörelsen – utan snarare för kvinnor och män som mestadels bodde i fattiga områden och var första eller andra generationens invandrare från landsbygden. Med viss tvekan har jag kallat dem "urbana aymara" i vissa sammanhang, men jag tog inte för givet att de alla primärt identifierade sig med en aymara-etnisk grupp, även om nästan alla av mina informanter talade aymara

eller hade föräldrar som gjorde det. Eftersom det finns en skillnad mellan identitet som upplevelse och identitet som klassifikation är det inte alltid klart vem som ser sig själv som aymara. Det tillfälle och det sätt på vilket en aymara-identitet kan få betydelse varierar också.

Oavsett hur vi uppfattar vår identitet finns det något som vi anser vara mer centralt än något annat och som har att göra med känslor av tillhörighet och identifikation. I försök att fånga detta något har begreppet "hem" fått stor betydelse i studier av migrationsrörelser och diaspora². "Hem" blir ett viktigt begrepp för migranter och flyktingar då det kan syfta både på det förgångna och på framtiden, på vardagens realiteter såväl som på drömmar och visioner. Begreppet "hem" har i den europeiska traditionen fått en stark betoning på något avgränsat, ett "hus" förankrat i en bofast tradition medan mer nomadiska grupper kan uppfatta "hemmet" som något som omskapas kontinuerligt både rumsligt och existentiellt (Jackson 1995; Tiljander Dahlström 2005).

Konstruerandet av en känsla av tillhörighet innefattar för de urbana aymaratalande faktorer som påverkats av migrationserfarenheter (deras egna eller deras föräldrars erfarenheter), idéer som är förknippade med en polarisering av stad och landsbygd och de aymaratalande gruppernas underordnade position och läge i staden.

MIGRATIONEN SOM PROCESS

Människor kan migrera frivilligt eller ofrivilligt och flyttningen kan vara abrupt eller gradvis. Migranterna är "omflyttade" (eng. *displaced*) i en mening, då strukturella aspekter såsom brist på mark, fat-

En högt belägen stadsdel i La Paz, Bolivia. Foto: Charlotta Widmark.

tigdom eller utbildningsmöjligheter kan "tvinga" människor att flytta, men upplevelsen av att vara omflyttad är full av tvetydighet och ambivalens. Omflyttningen uppfattas sällan som definitiv eller slutgiltig.

Doña Cristina och Don Estebans erfarenheter visar att migrationen för dem har varit en process genom vilken de successivt har beslutat att bosätta sig i La Paz. Det tog nästan femton år från det att de först flyttade ut från byn tills dess att de hade fått sitt hus i Villa Alta. Den här processen kommer att fortsätta så länge som Doña Cristina och hennes barn fortsätter att ha kontakt med hennes hemby.

Vi varnas av Ferguson (1992) för att se "displacement" som ett specifikt socialt tillstånd som följer på ett definitivt brott med det sociala livet knutet till de platser som bebotts av våra förfäder. Upplevelsen av att vara förflyttad är ofta ambivalent och avhängig vissa villkor och det finns ofta varken en tydlig känsla av tillhörighet till ursprungsbyn eller en okomplicerad övertygelse om att ha lämnat den för gott. Allt beror på den osäkra framtiden.

En liknande tvetydighet rör huruvida migrationsprocessen har inletts på frivillig basis samt frågan om motivationen. De ekonomiska och arbetsmarknadsmissiga motiven till migrationen anses ofta

vara axiomatiska. Det finns en mängd motiv som är kopplade till ekonomi, såsom allvarliga ekonomiska behov, brist på mark, brist på utbildningsmöjligheter eller politiska konflikter, som leder till säsongsbetonad, tillfällig eller permanent migration. Samtidigt kan rörelser och omflyttningar vara en del av ett inhemskt försörjningssystem som skapar kulturella mönster och en inhemsk förståelse för vad processen innebär, där de ekonomiska och arbetsmarknadsmässiga motiven inte nödvändigtvis är centrala (Lund Skar 1994). Dessa insikter är viktiga för att förstå migrationsprocesserna i Bolivia i stort. Förflyttningar och omflyttningar har en historisk kulturell förankring.

Mina informanter i Villa Alta talade inte om sig själva som migranter utan snarare som stadsbor. När de berättade sina levnadshistorier var det dock klart att erfarenheterna av migration och omflyttning var faktorer som påverkade deras känsla av tillhörighet.

Migranter som flyttar till La Paz lämnar normalt sett en plats där det är brist på mark och grundläggande service saknas eller ett gruvområde där det inte längre finns arbetsmöjligheter. Trots detta uppfattas migrationen oftast som frivillig och från stadsbornas perspektiv finns det positiva associationer förknippade med att flytta. Många småbönder ser flyttningen från landsbygden till staden som ett trappsteg som leder uppåt i den sociala hierarkin. Att flytta till staden uppfattas som att bli mer "civiliserad". Social mobilitet eftersträvas och uttrycks i termer av *querer avanzar* (att avancera, att utvecklas) och *seguir adelante* (gå vidare), vilka är vanliga uttryck bland stadsborna. Idén om att migration är ett steg mot ett mer "civiliserat" eller "förfinat" sätt att leva är samtidigt emotsagt av inhemska idéer om t.ex.

q'ara. *Q'ara* är ett aymarabegrepp för en person som är naken och berövad kultur och därmed inte en fullvärdig "person" till skillnad från en *jaqi* (aymaraperson). *Q'ara* används mestadels för att benämna "vita" människor. En person som klassificeras som *cholo*, vilket är en term som används för stadsbor av indianskt ursprung, ses också ner på av hans/hennes *jaqi*-kamrat, som ser honom som *q'ara*.

Paerregaard (1997) skriver i en studie om migranter i Peru, att migrationen till staden motiveras av en vilja att bli medlemmar av *criollo*-samhället, kasta av sig sin sociala status som Quechua-talande landsbygdsindianer för att bli spansk-talande urbana peruaner. Min studie antyder att de bolivianska migranterna inte motiveras lika starkt av assimileringstanken som i det peruanska fallet. Det kan ha att göra med det faktum att ursprungsfolkens rörelser är starkare och tydligare i det bolivianska samhället än i det peruanska. Det finns också en stadskultur för människor med aymarabakgrund som skiljer sig från den spansktalande elitens livsstil.

MELLAN STAD OCH LANDSBYGD

En fråga som har intresserat forskare är hur starka banden till hembyn är och vad migranter uppfattar som sitt primära "hem". Paerregaard har i sin peruanska studie kategoriserat människor i enlighet med graden av tillgivenhet till hembyn snarare än nuvarande vistelseort (Paerregaard 1997:21). Han vill undvika spridningen av ett dikotomt synsätt, som innebär att ett autentiskt landsbygdsperspektiv ställs mot ett ackulturerat urbant perspektiv. Han följer Ferguson som beskriver de band en urban arbetare har med sitt "hem"

på landsbygden i termer av ett kontinuum. I den ena änden (som han kallar "localist") uppfattas hembyn på landsbygden som det primära hemmet till vilket arbetaren återkommer med jämna intervaller, i den andra änden (som han kallar "cosmopolitan") ser, den ofta mer välbeställda, arbetaren hembyn som en plats mycket långt borta som han i princip aldrig besöker, till vilken han/hon är bunden mer av nostalgiska och känslomässiga skäl än av sociala och ekonomiska band eller viss levnadsbana (Ferguson 1992:81).

Vad gäller bolivianska aymara konstaterade Albó (1980) att deras "localistidentitet" var den mest internaliserade identifieringen och den viktigaste referensgruppen den egna ursprungsplatsen och dess bygemenskap (ibid.:481). Om jag tillämpar Fergusons ramverk på min fallstudie, kan emellertid ingen av de kvinnor jag intervjuade i Villa Alta placeras i "localist-änden" i vilken "hemmet" på landsbygden ses som det primära hemmet. Graden av rörelse mot det kosmopolitiska synsättet verkar variera med hänsyn till faktorer som nuvarande ålder, ålder vid tiden då hembyn lämnades, huruvida de fortfarande har föräldrar eller syskon som bor i hembyn och huruvida det fortfarande finns mark att göra anspråk på. Några av de kvinnor jag intervjuade hade flyttat till staden när de var barn. Två av kvinnorna hade lämnats av sina föräldrar för att arbeta som hembiträden hos mer välbeställda släktingar när de var i fem- till sexårsåldern. För dem var bilden av landsbygden mer vag och drömlig då de befann sig nära den kosmopolitiska ytterligheten.

Det finns skillnader i livsvillkor i landsbygdsbyar jämfört med urbana centra, som ger upphov till olika känslor av tillhörighet och förväntningar på livet.

Trots detta är det viktigt att se att det finns ett konstant utbyte av idéer och varor mellan bybor och migranter, vilket betyder att de delar många kulturella värderingar och definierar sig själva i relation till varandra. För migranterna är hembyn en referenspunkt (bland flera) för identifikation. Den pågående urbaniseringsprocessen förändrar även landsbygden vars regioner blir alltmer urbaniserade.

BILDEN AV DET SOM KALLAS "HEMMA"

Schablonartade motsatspar får ofta representera kontrasten mellan stad och landsbygd både i litteraturen och i verkliga livet. Lätt generaliserat skulle det vanligaste schemat i Bolivia kunna vara följande:

Rural	Urban
Indiansk	Spansk/västerländsk
Bakåtsträvande	Progressiv
Traditionell	Utvecklad

Dessa negativa bilder av den rurala världen reflekteras i migranternas berättelser, men det finns också andra mer positiva betydelser förknippade med *el campo*, som landsbygden kallas på spanska. Bilden av hembyn kan fungera som en dröm, ett minne, en vision förknippad med känslor av tillhörighet och identitet. För de tvåspråkiga migranterna i La Paz som jag studerade, var landsbygden associerad med frihet i relation till mattillgången. Kvinnorna jag intervjuade mindes att de på landet fritt kunde gå ut på fälten och plocka vad de behövde för att laga mat till familjen. *Si tuviera tierras...* "Om jag hade mark skulle jag vara lycklig," sa många av dem. Detta sades för att kontrastera livet på landet mot det hårda vardagslivet i staden där många kvinnor,

*I storstaden skapas nya sociala relationer och nya gemenskaper blir viktiga för känslan av att vara hemmastadd i staden. För de här kvinnorna har hantverkskooperativet de tillhör fått en central plats i deras liv.
Foto: Charlotta Widmark.*

bildligt talat, föder sina familjer från hand i mun.

Det kan finnas en kontrast mellan hembyn "i hjärtat" jämfört med de faktiska relationerna till släktingar i byn. Föreställningen om "landsbygden" som en plats för moralisk renhet och helhetsyn blir allt svårare att förena med "landsbygden" som säte för aktuella och antagonistiska sociala relationer (Ferguson 1992:90). De mer negativa bilderna eller betydelserna förknippade med *el campo* bland mina informanter refererade till social kontroll. Bylivet innebär en mängd skyldigheter i förhållande till bygemen-

skapen, social kontroll och föga utrymme för individualitet. I relation till social kontroll och strävanden efter att upprätthålla moralen hänvisade många av mina informanter till bybor och släktingar på landet som sina värsta kritiker. Migranter i Bolivia bibehåller vanligtvis sina relationer till hembyn så länge föräldrarna lever eller det finns mark att göra anspråk på. Relationerna är ofta spända och fyllda med förväntningar från båda sidor. Människorna i min studie pratade om svårigheten att bibehålla relationerna till hembyn, därför att de som är kvar är rädda att de ska komma tillbaka och göra anspråk på mark

som nu används av andra bymedlemmar. Dessa spända relationer uttrycks ofta i materiella termer. Det förväntas att migranterna ska lyckas ekonomiskt och socialt och att de ska återföra något av detta goda till hembyn. För att i någon mån uppfylla förväntningarna kommer migranterna ofta hem fullastade med materiella statusobjekt såsom radioapparater och bilar och de spenderar mycket pengar på att sponsra lokala ceremonier

Till skillnad från sina föräldrar identifierar sig andragenerationens migranter framförallt som *paceños* (från La Paz) eller *Villa Alteños* (från Villa Alta), och så vidare. Deras identifikationer och känsla av tillhörighet är mer förbundna med staden än med deras föräldrars hembyar. Cecilia och Ervelinda, Doña Cristina och Don Estebans döttrar, talade om sin mormors by som "för lugn och tyst". Flickorna ville inte gärna åka till landet på grund av att det var "för svårt att ta sig dit" eller "för lång väg att gå". Unga människors faktiska kopplingar till landsbygden och huruvida de reser dit eller inte beror på om det varit en naturlig del av deras uppväxt. För många föräldrar är det en fråga om ekonomi. Det anses vara för dyrt att resa, speciellt om man har en stor familj, vilket oftast är fallet.

Paerregaard pekar på vikten av hembyn som en plats som stärker en viss känsla av tillhörighet och ger migranterna ett perspektiv och en tillhörighet, som skiljer sig från alla andra *cholos*. Kulturell anpassning betyder inte att de kapar banden med sina hembyar och glömmer allt om sin bakgrund (Paerregaard 1997:236). I Villa Alta, där många unga människor hade föräldrar som var födda på landsbygden, fanns det sammanhang där bandet till en viss by blev viktigt. Det gav också unga människor en känsla av att veta var de

kom ifrån och sociala relationer till andra unga människor med samma typ av bakgrund stärktes. De flesta av dem tog också aktivt del i de sociala och kulturella aktiviteter som organiserades av migrantgemenskapen.

Landsbygden som "hem" kan med andra ord associeras med tryggad försörjning och gemenskap å ena sidan, och begränsningar och social kontroll å andra sidan. "Hemmet" i staden är baserat på nya sociala band som skapas med människor i samma situation, en gemenskap där ideal och praktiker omformuleras i en ständigt pågående kreativ process.

PROCESSEN ATT "GÖRA SIG HEMMASTADD"

Hur går processen att "göra sig hemmastadd" till? Som i fallet med Doña Cristina och Don Esteban, kan processen av att skapa ett nytt "hem" på den nya boplatsen pågå under en lång tid. När ett nytt hem skapas i staden, blir en specifik stadsdel en identifieringspunkt och nya sociala relationer resulterar i en ny gemenskap, som ibland refereras till som en "familj". Den här processen av att komma på plats och göra sig hemmastadd refereras till som "emplacement" i den engelskspråkiga litteraturen (i motsats till "displacement"). Det handlar om hur migranterna lever och erfar livet på en specifik plats och hur deras tidigare erfarenheter "förkroppsligats" och manifesteras på nya platser (jfr Casey 1996; Englund 2002). Processen att göra sig hemmastadd är komplex och människor upplever och skapar en känsla av tillhörighet som kombinerar eller balanserar olika referenspunkter, av vilka medborgarskapet i staten och medlemskapet i den ayमारanska

etniska gruppen är viktiga, men även yrke, genus och ålder. Människor använder landsbygdspraktiker och traditioner som modeller för mycket av vad de tänker på och gör, men dessa praktiker och värderingar är hela tiden ifrågasatta och omförhandlade i en kreativ process. Människor väljer taktiker och strategier med utgångspunkt i den marginaliserade och underordnade position de har inom den socioekonomiska och politiska strukturen i staden och i staten. En komplex snarare än fragmenterad känsla av tillhörighet skapas på basis av traditionella ideal och praktiker i dialog med den omgivande miljön.

I processen att "göra sig hemmastadd", blir idéer relaterade till begreppet "hemma" viktiga. Känslan av förlust i relation till hemlandet eller hembyn kan uttryckas på olika sätt. Bland de aymaratalande i Villa Alta hanterades förlusten framför allt genom att det skapades nya band av gemenskap och människor satte upp regler och skapade förväntningar i de nya gemenskaperna (grupperna) på basis av förkroppsligade erfarenheter från barndomen på landsbygden och med landsbygdstraditioner som modeller. Detta sätt att hantera förlusten är naturligtvis särskilt framträdande i fallet med de migrantcentra som skapas av personer från samma hemby, de så kallade *residentes*, men även för andra människor med mindre starka band till varandra kan gemensamma landsbygds-traditioner vara viktiga. Konkreta och föreställda gränser skapas runt dessa grupper på olika nivåer. Bilder av landsbygden är viktiga för den urbana identitetskonstruktionen, antingen som källor man kan basera sin självbild på eller ta avstånd ifrån. I dessa processer ifrågasätts kulturella traditioner på samma gång av andra människor i olika åldrar och med olika

erfarenheter, vilket leder till att betydelser, meningar omförhandlas.

I den andinska regionen är årligen återkommande *fiestas* med dansprocessioner och ceremonier viktiga för byarnas och stadsdelarnas sammanhållning och styrning. Nätverk och ideal kring *fiesta*-praktiken blev viktiga för migranterna i Villa Alta för att de skulle göra sig hemmastadda och etablera nya sociala relationer.

Många människor ville göra något för sin ursprungsort. Detta talades det ofta om i termer av att vilja hjälpa människor i byarna att "avancera." De som lämnat landsbygden hade kanske dåligt samvete för att de flyttat ifrån byn eller ville visa att de inte tog avstånd från sina rötter. Men det var också så att det värderades högt och gav social prestige att kunna ge bidrag till hembyn och omfördela sina tillgångar. Det fanns också de som behandlade landsbygden på ett distanserat sätt, som underströk fattigdomen och underutvecklingen i de rurala områdena jämfört med deras nuvarande situation. Det verkade viktigt för dem att lyfta fram stadslivets överlägsenhet för att visa att de själva lyckats i sin uppåtgående sociala mobilitet.

KONTINUITET ELLER FÖRÄNDRING?

Tidigare teoretiska perspektiv på identitetsskapande i relation till migration har antingen lagt vikt vid anpassning (där migranterna förväntas assimileras in i det dominerande samhället), eller vid kulturell kontinuitet (där migranterna förväntas återskapa den traditionella kulturen i staden). När vi försöker förstå identitetsskapande i förhållande till migrationen till urbana områden, kan man se det som ett kontinuum med flera möjligheter. I

den ena änden av kontinuumet finns idén om att migranterna förr eller senare kommer att assimileras in i den västerländskt influerade livsstilen (se t.ex. Wirth 1938; Redfield 1955). Detta togs nästan för givet på 1970-talet när det inom samhällsvetenskapen fanns en dominerande tendens, som tolkade migration som en fråga om hur småbönder och lantarbetare anpassade sig till staden och hur många generationer det skulle ta innan de assimilerades och omformades till stadsmestiser (Kearney 1996). Dessa bilder följdes ofta av att urbana situationer beskrevs i termer av brustna (misslyckade) sociala band, fragmentering av släktskapssystemet och ett underminerande av traditionen. Den andra ytterligheten tar som utgångspunkt idén om att ett folks lokala och kulturella ursprung har så starka influenser att varhelst de slår sig ner, är deras strävan i första hand att etablera ett *modus vivendi* som liknar det de kom ifrån (Lewis 1965).

Utifrån dessa tolkningar har stad och landsbygd ställts i motsats till varandra. Jag menar att en känsla av tillhörighet för urbana aymara skapas i spänningsfältet mellan landsbygdens ideal och det dominerande samhällets värderingar i en ständigt pågående förändringsprocess. Min studie visade att migranterna inte själva uppfattade flyttningen till staden som ett radikalt brott, utan snarare som en gradvis process. Även om migration är en del av en strategi *också* för social mobilitet, strävar inte migranterna nödvändigtvis efter framgång i elitens kulturella sammanhang utan snarare efter att avancera inom den egna gemenskapen.

I relation till de två ytterligheterna i det kontinuum som jag beskrivit ovan, assimilering eller kontinuitet, är det inte troligt att någon av dessa möjligheter i sin

mest extrema form skulle uppstå i La Paz-sammanhanget. Ett perspektiv baserat på den polariserade bilden som jag refererat till tidigare är att aymara- eller *cholo*-befolkningen i stadsdelarna lever med en permanent ambivalens, med en fot i varje läger. Ideologiskt ser vissa aktörer i Bolivia på migranterna som uttryck för "blandkulturella fenomen", något övergående, icke permanent, något som på lång sikt kommer att försvinna. Men i min tolkning representerar de istället skapandet av nya sociala tillhörigheter som växer sig starkare för varje dag i takt med att människor från de rurala områdena "gör sig hemmastadda" i staden.

NOT

- ¹ Villa Alta är ett fiktivt namn för en av La Paz högt belägna stadsdelar med stor aymaratalande befolkning.
- ² *Diaspora* syftar på en etnisk grupp som har spritt sig till olika platser. Ursprungligen syftade ordet på judar som bor utanför Palestina, men har senare kommit att användas för många olika etniska grupper.

LITTERATUR

- Albó, X., 1980. *Khitipxtansa ¿Quienes somos?* (Cuadernos de investigación 13). La Paz: CIPCA.
- Albó, X.; Greaves T. & Sandóval, G., 1983. *Chukiyawu: La cara aymara de La Paz, Tomo 3: Cabalgando entre dos mundos* (Cuadernos de investigación 24). La Paz: CIPCA.
- Casey, E. S., 1996. "How to Get from Space to Place in a Fairly Short Stretch of Time." I: Feld, S. & Basso, K. H. (eds.), *Senses of Place*. Santa Fe: NM: School of American Research Press.
- Englund, H., 2002. "Ethnography after Globalism: Migration and Emplacement in Malawi." I: *American Ethnologist* 29, 2:261–86.
- Ferguson, J., 1992. "The Country and the City on the Copperbelt." I: *Cultural Anthropology* 7, 1:80–91.

- Jackson, M., 1995. *At Home in the World*. Durham: N.C.: Duke University Press.
- Kearney, M., 1996. *Reconceptualizing the Peasantry*. Boulder: Westview Press.
- Lewis, O., 1965. "Further Observations on the Folk-Urban Continuum and Urbanization with Special Reference to Mexico City." I: Hauser, P.M. & Schnore, L.F. (eds.), *The Study of Urbanization*. New York: Wiley.
- Lundh Skar, S., 1994. *Lives Together – Worlds Apart: Quechua Colonization in Jungle and City* (Oslo Studies in Social Anthropology). Oslo: Scandinavian University Press.
- Paerregaard, K., 1997. *Linking Separate Worlds: Urban Migrants and Rural Lives in Peru*. Oxford: Berg.
- Redfield, R., 1955. *The Little Community*. Chicago: University of Chicago Press.
- Tiljander Dahlström, Åsa, 2005. "Belonging in Nowhere Land. The Tibetan Diaspora as Conflict." I: Richards, P. (ed.), *No Peace No War. An Anthropology of Contemporary Armed Conflicts*. Athens: Ohio University Press.
- Widmark, C., 2003. *To Make Do in the City. Social Identities and Cultural Transformations among Aymara Speakers in La Paz*. Uppsala: Studies in Cultural Anthropology no. 36. Uppsala University. (Diss.)
- Wirth, L., 1938. "Urbanism as a Way of Life." I: *American Journal of Sociology* 44:1–24.

SUMMARY

At Home in the City? Aymara-Speaking Migrants in La Paz, Bolivia

In this article, the process of urban migration and what is considered "home" for migrants in Bolivia is discussed. I explore the meaning of "home" as a sense of belonging and identification connected to social relations rather than to a place or a house in a physical sense. In the process of setting into place, ideas related to the concept of "home" become important. In this process the migrants' embodied experiences from the rural areas are manifested in new ways in a creative process. For urban Aymara speakers, a sense of belonging is formed through new social relations based on traditional ideals and practices in interplay with the values of the dominant society in the city in a continuous process of change.